

עת"א 55329/03/18 - זאב שמר נגד הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 55329-03-18 שמר נ' הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון ואח'
תיק חיצוני:

בפני	כבוד הנשיא רון שפירא
עותר	זאב שמר
	ע"י ב"כ עו"ד מ. גלעד ואח'
נגד	
משיבים	1. הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון 2. מדינת ישראל ע"י פרקליטות פלילית מחוז חיפה

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים:

בפני עתירת אסיר, במסגרתה מלין העותר כנגד החלטת המשיב מיום 19.3.18, שלא לאפשר לעותר חופשה מיוחדת ליציאה לצורך חתונתו בחו"ל, במהלך ריצוי מאסרו בדרך של עבודות שירות.

העותר מרצה עונש מאסר בדרך של עבודות שירות, שנגזר עליו על ידי בימ"ש השלום בחיפה (כב' השופט ג' קרזבום, ס. נשיא) בת"פ 69049-11-16 בגזר דינו מיום 14/8/17, זאת בעקבות הרשעת העותר, במסגרת הסדר טיעון, בעבירות בנשק לפי סעיף 144(א) רישא + סיפא לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין"). עונש המאסר בהתאם לגזר הדין עמד על 6 חודשים לריצוי בדרך של עבודות שירות, אך קוצר במסגרת ערעור שהגיש העותר לביהמ"ש המחוזי בחיפה (עפ"ג 63250-09-17) לעונש מאסר בן 4 חודשים לריצוי בדרך של עבודות שירות. העותר החל בנשיאת עונשו ביום 5.3.18 בהתאם להחלטת ביהמ"ש המחוזי בפסק דינו בערעור מיום 7.12.17.

לטענת העותר, זמן רב עובר לתחילת ריצוי עונשו הכיר את בת זוגתו הנוכחית, שהינה יהודייה אזרחית מדינת פנמה, והשניים החליטו לבוא בברית נישואין. מועד החתונה נקבע ליום 17.5.18, מועד אשר תואם לפני זמן רב, כדי לאפשר לבני משפחה וחברים של הזוג, אשר מתגוררים במקומות שונים בעולם, להיערך להשתתפות בטקס החתונה שעתיד להתקיים בפנמה. העותר טוען כי ניהל את מרבית משפטו, בערכאה הראשונה וגם בערעור, כשהוא מתגורר בארה"ב, תוך שהוא תומך בביתו שמגדלת שם את נכדיו לאחר תהליך גירושין קשה. נגד העותר לא היה צו עיכוב יציאה מן הארץ במהלך ההליכים העיקריים והוא התייצב לכל הדיונים במשפטו כך שהוא מגיע במיוחד מחו"ל וכן התייצב לנשיאת עונש המאסר ללא דופי. נטען כי עם תחילת ריצוי עונש עבודות השירות פנה העותר לרשויות שב"ס בבקשה לאפשר לו

חופשה ליציאה לחו"ל בת 8 ימים, מיום 12.5.18 ועד ליום 21.5.18, כדי שיתאפשר לו להתחתן. המשיב דחה את בקשתו, זאת לאור סעיף 51(א) לחוק העונשין, הקובע כי עבודות השירות יבוצעו ברציפות, וסעיף 51(1) לפיו בסמכותו של הממונה על עבודות שירות לאפשר יציאתו של עובד שירות מן הארץ במקרים חריגים ונסיבות מיוחדות. לטענת העותר בקשתו לחופשה ויציאה מן הארץ לצורך חתונתו היא עניין חריג המצדיק היעדרות לבקשתו ומפנה לרשימת האירועים המצדיקים חופשה מיוחדת לאסיר השוהה במאסר של ממש בפקודת הנציבות 04.40.00 פרק ח'. עוד נטען כי לעותר אין כל הרשעות מלבד התיק בגינו הוא מרצה את עונשו ועברו נקי. נטען כי העותר הינו גרוש, אב 4-ילדים, הינו דוקטור ושימש כמרצה במשך שנות מגוריו בישראל.

העותר טוען כי החלטת המשיב לוקה בחוסר סבירות קיצוני המצדיק התערבותו של ביהמ"ש. נטען כי המשיב לא שקל באופן מלא את השיקולים הנדרשים וכי עניינו של העותר נכנס בגדר חריג של נסיבות הומניטריות חריגות ומיוחדות, דבר שלא נשקל על ידי המשיב. נטען כי לחתונה מוזמנים כ-150 אורחים אשר נערכים זמן רב מראש להגיע למדינת פנמה לחתונה ודחיית בקשתו של העותר פוגעת לא רק בו ובארוסתו אלא בבני משפחה וחברים שחלקם כבר עשו הסדרים כדי להתייצב לחתונה. נטען כי במועד החתונה המתוכנן העותר יהיה בשלב שבו ריצה למעלה ממחצית מאסרו ומדובר בעותר שלא התחמק מעולם מהליכי שפיטה או מריצוי עונשו, כך שהסיכוי שלא ישוב להמשך ריצוי העונש מזערי, אם בכלל קיים. כן נטען כי העותר מוכן לעמוד בכל תנאי, לרבות הפקדת ערובה, כדי להבטיח חזרתו להמשך ריצוי העונש. לטענת העותר, מדובר בניסיון של העותר לשקם את חייו שכן העותר בן 53 ולאחר שאשתו ואם ילדיו עזבה אותו, הצליח להכיר אישה שמוכנה להתחתן עמו והוא אינו רוצה לאבד אותה. נטען כי קיים חשש לאובדן מערכת היחסים עם ארוסתו במקרה שייאלץ לדחות את החתונה. נטען כי ביהמ"ש לעניינים מנהליים, כמו בג"צ, מונחה גם ע"י שיקולי צדק וכי בנסיבות המקרה יהיה זה צודק לאפשר לעותר להתחתן גם במהלך תקופת עבודות השירות. נטען כי מדובר במקרה הומניטרי חריג שלא ייקבע כתקדים שכן אין לו אח ורע.

המשיב טוען כי לא נפל פגם בהחלטת המשיב המצדיק את התערבותו של ביהמ"ש. נטען כי דינו של העותר נגזר בתאריך 14.8.17 והיה עליו להתחיל לרצות את עבודות השירות החל מתאריך 14.9.17, אך המועד נדחה בשל בקשת העותר נוכח נסיעתו לארה"ב ולאחר מכן עוכב ביצוע עבודות השירות במסגרת הערעור שהגיש העותר על גזר הדין. כן הגיש לאחר מתן פסק הדין בערעור בקשה לדחייה נוספת של ריצוי עבודות השירות על מנת לאפשר לו לצאת לארה"ב לתמוך בבתו, אך בימ"ש דחה את הבקשה. בתאריך 5.3.18 החל העותר בביצוע עבודות השירות ובתאריך 17.3.18 פנה אל הממונה על עבודות השירות בבקשה כי יתאפשר לו להיעדר מריצוי עונשו למטרת נישואין עם אישה בפנמה. הממונה בחן את בקשתו של העותר והחליט שלא להיענות לה שכן עובד שירות אסור ביציאה מהארץ במהלך תקופת עבודות השירות ובקשה לצאת את הארץ לצורך חתונה אינה עולה כדי מקרה חריג המצדיק אישור יציאה לחו"ל.

לטענת המשיב, האפשרות לרצות את עונש המאסר בדרך של עבודות שירות מחוץ לכותלי בית הכלא מוענקת לנאשם ועובד שירות אינו יכול להיעדר מן העבודות כל אימת שיחפץ, כשם שאין ביכולתו של אסיר המרצה את עונשו בבית הכלא לצאת ולבוא בשעריו כרצונו. נטען כי סמכות הממונה על עבודות שירות מוסדרת בסעיף 11 לפרק ו' לחוק העונשין ועל פי סעיף 51' לחוק העונשין ככלל עבודות השירות ירצו ברציפות. כמו כן, על פי סעיף 51(א) לחוק העונשין בתקופת ריצוי עבודות שירות לא תתאפשר יציאה מהארץ ובהתאם לסעיף 51' לחוק העונשין היעדרות מעבודות השירות תהיה באישור הממונה, רכז עבודת השירות או המפקח ולפי כללים שיקבע השר לביטחון הפנים בתקנות. בהתאם לכך הותקנו תקנות העונשין (נשיאת מאסר בעבודות שירות), התשע"ב - 2011 (להלן: "התקנות")

בגדרן הוסדרה סמכות הממונה למתן אישור להיעדרות מן השירות מטעמים שונים, כגון בריאות או מילואים. נטען כי תקנה 10 לתקנות המתייחסת להיעדרות מהעבודה מסיבה אחרת עוסקת במצבים שאינם תלויים בעובד השירות ואינם מצויים בשליטתו.

המשיב טוען כי החלטת הממונה על עבודות השירות בעניינו של העותר התקבלה לאחר בחינת כלל הנתונים והעובדות הדרושים בעניינו של העותר ובהתאם לחקיקה הקיימת ופסיקת ביהמ"ש העליון. לכן נטען כי ההחלטה סבירה ולא נפל בה פגם המצדיק התערבות. נטען כי התנהלות העותר בעייתית משום שלא העלה את הטענה לפיה הוא עומד להתחתן בחודש מאי 2018 בהקדם, על אף שטרם ריצוי העונש הוגשה על ידו בקשה ליציאה מן הארץ. נטען כי נקודת המוצא העולה מלשון החוק הינה כי עבודות שירות הן חלופה לעונש מאסר בפועל וגישה זו עולה מפסיקת בתי המשפט. נטען כי נקודת המוצא היא גם שלא עומדת לעובד שירות זכות מוקנית להיעדרות מן השירות לצורך נסיעה לשם אירוע חתונה וודאי לא לאירוע שנקבע מחוץ לגבולות מדינת ישראל. נטען כי תשובה ברוח זו נמסרה לעותר בתגובת הממונה על עבודות השירות, שם צוין, בין היתר, כי תקופת ריצוי מאסר בעבודות שירות כמוה כריצוי מאסר בפועל וכשם שאין הוצאת אסיר לחו"ל בתקופת מאסרו, כך אין מקום לאישור יציאה לחו"ל לעובד שירות בתקופת ריצוי עונשו, הנדרש להתבצע באופן רצוף.

לטענת המשיב, היעדרות לבקשת העותר ומתן אישור לעובד שירות לצאת מגבולות המדינה לצורך פעילותו האישית, שהוא ידע עליה מראש ותכן בעצמו, אינם עולים בקנה אחד עם תכלית חוק העונשין וההוראות הנוגעות לעבודות שירות, כמו גם עם האינטרס הציבורי בריצוי העונש במסגרת עבודות שירות. נטען כי מתן אפשרות לעובדי שירות לצאת לנסיעות פרטיות לצרכים אישיים תרוקן מתוכן את מהות עבודות השירות ואת התכלית העומדת בבסיסן, שהינה תכלית עונשית. נטען כי על אסיר בבית סוהר ועל אסיר המרצה עונשו בעבודות שירות חלות נורמות שונות ובחוק העונשין סימן ב1 נכתב במפורש כי עובד שירות לא ייעדר מהארץ בתקופת עבודות השירות אלא באישור הממונה. נטען כי לא ניתן לבצע היקש או השוואה בין האפשרות לאפשר חופשה לאסיר לבין יציאת עובד שירות מן הארץ וכי עובד שירות אינו רשאי לצאת לחופשות סדירות מעבודתו. האפשרות למתן אישור הממונה על עבודות שירות להיעדרות מן השירות מוסדרת בתקנות ומתייחסת לטעמים ייחודיים וחריגים ביותר. נטען כי הטעמים המנויים בתקנה 10 עניינם מצבים שאינם מצויים בשליטתו של עובד השירות ושלא ניתן היה לצפותם מראש. נטען כי במקרה זה אין מדובר בעילה שלא ניתן היה לצפות אותה או שאינה נתונה בשליטתו של עובד השירות וההיפך הוא הנכון שכן העותר ציין בעתירתו כי מועד החתונה תואם זמן רב מראש. כן נטען כי העותר קיבל מלוא הזדמנויות מהערכאות הפליליות שדנו בעניינו לדחיית ריצוי עבודות השירות במסגרתן יכול היה להקדים את מועד חתונתו טרם מועד תחילת ריצוי העונש או לדחות חתונתו למועד מאוחר יותר, אך לא עשה כן ולא הביא את הדברים בפני ביהמ"ש. עוד טוען המשיב כי מתן אישור היעדרות ויציאה מן הארץ לעובדי שירות המבקשים לצאת לחו"ל למטרת חתונה יפתח פתח רחב שיהא בו לסכל את תכלית עבודות השירות והיותן בגדר ענישה.

דין והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת המסמכים שהוצגו לעיוני הגעתי למסקנה כי יש מקום, בנסיבות המיוחדות של המקרה ותוך התייחסות לנתוני העותר, לקבל את העתירה.

אין ספק כי עבודות השירות מהוות עונש מאסר שניתנה לנאשם האפשרות לרצותו מחוץ לכותלי בית הסוהר. עובד השירות מרצה עונש ואין הוא יכול להיעדר מן העבודות כל אימת שיחפץ. האסיר המרצה עונשו בעבודות שירות זקוק לאישור מן הממונה או המפקח על עבודות השירות אם ברצונו להיעדר מעבודתו [רע"ב 10509/06 פרידמן נ' שירות בתי הסוהר (4.2.2007)]. בהתאם לסעיף 51' לחוק העונשין, תקופת עבודת השירות תהיה כפי שקבע בית המשפט בגזר הדין והנידון יבצע את עבודת השירות במהלך התקופה האמורה ברציפות. כמו כן, וכפי שצוין בהחלטת המשיב בבקשת העותר לצאת לחו"ל, בהתאם לסעיף 51' לחוק העונשין, עובד שירות לא יצא מהארץ במהלך תקופת עבודת השירות, אלא באישור הממונה. כפי שטוען המשיב, בהתאם לסעיף 51' לחוק העונשין, היעדרות מעבודות השירות תהיה באישור הממונה, רכז עבודת השירות או המפקח ולפי כללים שיקבע השר לביטחון הפנים בתקנות. בהתאם לכך הותקנו התקנות לנשיאת מאסר בעבודות שירות, בגדרן הוסדרה סמכות הממונה למתן אישור להיעדרות מן השירות מטעמים שונים. המשיב טוען כי תקנה 10 לתקנות המתייחסת להיעדרות מהעבודה מסיבה אחרת, והרלוונטית לענייננו, עוסקת במצבים שאינם תלויים בעובד השירות ואינם מצויים בשליטתו.

תקנה 10 לתקנות קובעת כי:

"הממונה, רכז עבודת שירות או מפקח רשאים לאשר או להורות לעובד שירות להיעדר מעבודת שירות, ובלבד שעובד השירות ישלים את שעות ההיעדרות, בכל אחד מהמקרים האלה:

- (1) בימי אבל במשפחה שמטעמי דת או נוהג לא עובדים בהם;**
- (2) מסיבה מיוחדת אחרת ובלבד שההיעדרות לא תעלה על עשרה ימים רצופים; התקיימו טעמים מיוחדים המצדיקים הארכת תקופת ההיעדרות מעבר לעשרה ימים, מתן האישור בסמכות הממונה ובלבד שהתקופה האמורה לא תעלה על ארבעים וחמישה ימים;**
- (3) לרגל שביתה או השבתה במקום עבודת השירות;**
- (4) מחמת הפסקה זמנית בעבודה מטעם מקום העבודה אשר אינה כלולה בימי המנוחה של עובד השירות וימי שבתון על-פי חוק;**
- (5) בימים שבהם היקף ההעסקה במקום עבודת השירות נמוך מ-6 שעות עבודה".**

עמדת המשיב כי תקנה 10 עוסקת אך ורק במצבים שאינם תלויים בעובד השירות ואינם נמצאים בשליטתו או בתכנונו אינה עולה מלשון התקנה. תקנה 10(2) לתקנות מקנה לממונה שיקול דעת לאפשר היעדרות **"מסיבה מיוחדת אחרת"** ובלבד שההיעדרות לא תעלה על עשרה ימים רצופים (או תקופה ארוכה יותר בהתקיים טעמים מיוחדים המצדיקים הארכת התקופה, זאת עד לתקופה של 45 ימים). לא נקבע בתקנות כי אותה נסיבה מיוחדת צריכה להיות תלויה אירוע שאינו בשליטת האסיר. מדובר בהגדה רחבה המותירה שיקול דעת לגורם המנהלי לבחון האם המקרה שבפניו הוא בגדר של "נסיבה מיוחדת" ולתת החלטתו בהתאם. מובן כי הגדרת מקרה ב"נסיבה מיוחדת" תלויה נסיבות משתנות ורק במקרים חריגים יסווג מקרה שנבחן כ"נסיבה מיוחדת" ואולם אין מדובר ברשימה סגורה של נסיבות אלא במתן שיקול דעת לרשות המנהלית לבחון ולהחליט האם מקרה נתון, בנסיבותיו הייחודיות, הוא כזה שיחשב כ"נסיבה מיוחדת" לצורך החלטה מנהלית בהתאם לתקנה זו.

אמנם אין לאפשר לאסירים, בין אם מרצים הם את עונשם בין כותלי הכלא ובין אם בעבודות שירות, להפסיק את ריצוי

עונשם כל אימת שיבקשו זאת ואין לאפשר לעובדי שירות להיעדר מעבודות השירות מטעמים של מה בכך [רע"ב 1781/07 רביב נ' שירות בתי הסוהר (12.3.2007)]. יש לאשר היעדרות מעבודות השירות ובכלל זה יציאה מהארץ רק במקרים בהם קיימת סיבה מיוחדת לכך, כאמור בחוק ובתקנות. היעדרות מעבודת השירות מסיבה מיוחדת תאושר במקרים חריגים ונדירים (רע"ב 10509/06 הנ"ל).

בענייננו, קבע המשיב בהחלטתו כי הכלל הוא שעל עובד שירות נאסר לצאת את הארץ במהלך תקופת עבודת השירות. כן נכתב בהחלטה כי בהתאמה לחוק נקבע בנהלי שב"ס כי עובדי שירות מנועים לצאת מהארץ במהלך ריצוי עונשים וכי לממונה ארצי ניתנה סמכות לאשר יציאה לחו"ל של עובד שירות וזאת במקרים חריגים ובנסיבות מיוחדות (מות קרוב מדרגה ראשונה/טיפול רפואי דחוף וכד'). עם זאת, נכתב בהחלטה כי בקשת העותר לצאת את הארץ לצורך חתונה בפנמה בתאריכים 12.5.18 עד 21.5.18 אינה נכנסת במסגרת החריגים וכי יש לבצע את עבודות השירות ברציפות. סבורני כי בעניין זה נקלע המשיב לכלל טעות ופגם בהליך קבלת ההחלטה המנהלית. המשיב אינו מתייחס בהחלטתו לתקנה 10(2) לתקנות, כפי שפורטה לעיל, אשר מקנה לממונה שיקול דעת לאפשר היעדרות מעבודות השירות מסיבה מיוחדת ואינו מפרט מדוע לטעמו המקרה של העותר, על נסיבותיו המיוחדות, אינו נכנס לגדר סיבה מיוחדת בהתאם לתקנה 10(2) לתקנות אשר הותקנו לשם הסדרת סמכות הממונה למתן אישור להיעדרות מן השירות מטעמים שונים.

לעניין זה ראוי להזכיר כי הליך קבלת החלטה על ידי גורמי שב"ס הוא הליך מנהלי ואולם לא ניתן לנתקו, ככל שהדבר נוגע להפעלת שיקול הדעת המנהלי, מההליך הפלילי שקדם לו ומההחלטות שנוגעים לאסיר, כפי שבאו לידי ביטוי בהליך הפלילי [ראו בהקשר זה דברים שכתבתי בעבר במאמר בשם "הליך מנהלי כקובע גבולותיה ומסגרתה של ענישה פלילית" פורסם בקובץ המאמרים שבספר עדי אזור ז"ל, "המשפט", כרך יב' (דצמבר 2007) עמ' 485]. כך, לטעמי, גם במקרה שבפני ושעמד להחלטה מנהלית ע"י גורמי שב"ס. מכלול הנתונים של האסיר, כפי שבאו לידי ביטוי גם בהליך הפלילי, כל אלו היו צריכים להישקל במסגרת הליך קבלת ההחלטה. משלא נשקלו ולא ניתן להם משקל, נפל פגם מנהלי בהליך קבלת ההחלטה.

מדובר בעותר שאין לגביו טענות כי הינו מרצה את עבודות השירות בצורה לא תקינה או נעדר מעבודות השירות. כמו כן, במועד שבו מבקש העותר לצאת לחו"ל הוא מתעתד להיות לאחר ריצוי של יותר מחצי מעונשו, שכן מדובר בעונש מאסר קצר של 4 חודשים בעבודות שירות. נראה כי אין חשש שיימלט מריצוי יתרת עונשו ולא יחזור לארץ, שכן הן במהלך ניהול משפטו בבית משפט השלום והן במהלך ניהול הליך הערעור בבית המשפט המחוזי יצא העותר מהארץ מספר פעמים וחזר לשם ניהול ההליכים וריצוי עונשו, זאת גם כאשר לא היה כנגדו כל צו עיכוב יציאה וללא שהופקדו ערבויות או בטחונות לחזרתו. העותר החל בריצוי עונשו במועד שנקבע על ידי ביהמ"ש וכאמור לא נשמעו טענות לעניין ריצוי לא תקין של העונש עד כה. בהתחשב באמור לעיל, ובהתחשב בכך שמדובר באדם נורמטיבי שזוהי עבירתו הראשונה וריצוי עונש ראשון בגיל 53, אשר בתסקיר שירות המבחן שהוגש לבימ"ש השלום נכתב כי מדובר באדם חיובי ביסודו, ללא עבר פלילי, אשר ממשיך לעבוד וללמד סטודנטים במכללה ומומלץ להטיל עליו ענישה חינוכית, כגון צו של"צ. בשם לב לאמור בהתחשב בטענותיו של העותר לפיהן החתונה המתוכננת היא ההזדמנות שלו לשיקום חייו, לאחר שנישואיו הקודמים התמוטטו ומשפחתו התפרקה בעקבות ניהול ההליך הפלילי נגדו, נראה כי מדובר בסיבה מיוחדת וחריגה. כאמור, העותר מבקש הפסקה קצרה בריצוי עבודות השירות למשך מספר ימים ואישור יציאה לחו"ל לצורך עריכת חתונתו. מכיוון שאין אפשרות לערוך את החתונה בישראל, מדובר בסיבה מיוחדת, זאת בהצטרף לנסיבות שפורטו לעיל, שכן לו היה ניתן לערוך את החתונה בישראל העותר לא היה נזקק כלל לאישור המשיב לכך. כמו כן,

בנסיבות המפורטות לעיל ולאור טענותיו של העותר כי זו ההזדמנות שלו לשקם את חייו האישיים לאחר שנישואיו הקודמים התפרקו וכי הוא חושש שאם החתונה תדחה, ארוסתו תכעס ותבטל את החתונה לחלוטין, היה מקום להיעתר לבקשתו שכן מדובר במקרה מיוחד וחריג, כמפורט לעיל.

אוסף עוד כי בהתאם להוראות חוק העונשין, במסגרת השיקולים ששוקל ביהמ"ש כאשר הוא נדרש לשאלה האם לאפשר לנאשם שנגזר דינו למאסר, לבצע את המאסר בדרך של עבודות שירות, ישנו משקל חשוב לשיקול השיקומי. עונש של מאסר בדרך של עבודות השירות נגזר, בין היתר, מתוך שיקול שיקומי. בכך שונות עבודות השירות ממאסר בפועל [עת"א (נצרת) 39600-10-17 מרואת נ' הממונה על עבודות שירות (13.11.2017)]. ראו לעניין השימוש בעבודות שירות כחלק מכלי שיקומי את הדברים שנכתבו על נושא עבודות השירות בדו"ח הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (ועדת דורנר, פורסם בנובמבר 2015). השיקול השיקומי אינו נעצר עם סיומו של ההליך הפלילי. הוא צריך להיות חלק משיקולי שב"ס בעת שהוא בוחן את עניינו של כל אסיר, לרבות אסיר המרצה מאסר בעבודות שירות.

סעיף 11ד' (א) לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב - 1971 (להלן: "הפקודה") קובע כי: **"נציב בתי הסוהר יבחן אפשרויות לשיקומו של אסיר שהוא אזרח ישראלי או תושב ישראל וינקוט צעדים להבטחת שילובו המרבי בפעילויות שיקום בין כותלי בית הסוהר"**. אמנם, על פי הוראות הפקודה כמפורט בסעיף 11ד' (א) לעיל, הפעילות השיקומית של שב"ס היא בין כותלי בית הסוהר. עם זאת מאסר בעבודות שירות גם הוא עונש של מאסר. האחריות על האסיר המרצה עבודות שירות היא של שב"ס. מכאן שגם כאשר המאסר מרצה בעבודות שירות, ולא בין כותלי הכלא, השיקום הוא יעד וחלה החובה לשקול במסגרת כל החלטה גם שיקולים הקשורים בשיקומו של האסיר.

נזכיר עוד כי על פי החזון האסטרטגי של שב"ס **"שירות בתי הסוהר הינו ארגון כליאה לאומי, ארגון ביטחוני בעל ייעוד חברתי, המשתתף למערכת אכיפת החוק. תמצית תפקידו - החזקת אסירים ועצורים במשמרת בטוחה ונאותה, תוך שמירה על כבודם, מילוי צרכיהם הבסיסיים והקניית כלים מתקנים לכל האסירים המתאימים לכך, על מנת לשפר את יכולתם להיקלט בחברה עם שחרורם. זאת, תוך שיתוף פעולה עם גורמי ממסד וקהילה שונים"**. [ההדגשות הוספו. ראו, למשל, בדו"ח מבקר המדינה 64' משנת 2014, בפרק הדן בהיבטים בשיקום אסירים, עמ' 475; דו"ח שנתי של שב"ס לשנת 2012, פרק הפתיחה]. עקרונות אלו, המפורטים בחזון האסטרטגי של שב"ס, הרואים בשיקום כיעד נכונים, בהתאמה המתחייבת, גם לגבי אסיר המרצה מאסר בעבודות שירות. גם מכאן החובה לשקול שיקולי שיקום במסגרת ההחלטה המנהלית בעניין עבודות שירות. חובה זו מתיישבת עם המעמד שיש לתת לשיקולי שיקום בכל הנוגע לקביעת העונש ההולם בהתאם להוראות חוק העונשין.

במסגרת מכלול שיקולי השיקום יש חשיבות גם לחיי המשפחה של אסיר ככלל, ושל העותר הנוכחי בפרט. יש להביא בחשבון בעת שקילת בקשתו את החשיבות בחיי משפחה מלאים ותומכים. נראה כי שיקול זה ושיקולי שיקום ככלל לא נשקלו ולא באו לידי ביטוי בהחלטת שב"ס וגם מכאן עילת ההתערבות המנהלית בהחלטה.

עוד יש לזכור כי למעשה העותר ייעדר מעבודות השירות רק למשך 6 ימי עבודה בתקופה המבוקשת וכאמור החשש שיימלט מהמשך ריצוי עבודות השירות איננו חשש ממשי בנסיבות העניין וניתן אף לחייב את העותר להפקיד ערובה או

בטוחה להבטחת חזרתו. אין ספק כי הגישה של הממונה על עבודות השירות, כפי שמצופה ממנו וברוח הנחיית הפסיקה, היא לאפשר לעובדי השירות להשלים עבודתם למרות היעדרויות כאלה ואחרות, וגם כאשר אינם ממלאים בדיוקנות אחר ההוראות ותנאי עבודות השירות, ניתנת להם הזדמנות נוספת להמשיך לרצות את עונש המאסר בעבודות שירות ולא במתקן כליאה, שכן ההיגיון בגישה זו טמון בכך שמלכתחילה בית המשפט סבר שהדרך הראויה היא לרצות את עונש המאסר בעבודות שירות [רע"ב 4124/17 טועמה נ' שב"ס (2.7.2017); עת"א 39600-10-17 הנ"ל]. במקרה זה, כאמור, מדובר בהיעדרות מעבודות השירות למשך 6 ימי עבודה, כאשר יש להביא בחשבון את שיקולי השיקום, נסיבותיו האישיות של העותר והעדר חשש ממשי להמלטות מהמשך ריצוי עבודות השירות.

על כן, בנסיבות העניין החריגות, אני קובע כי נפל בהחלטה פגם מנהלי המצדיק את התערבותו של בית המשפט. המשיב לא התייחס בהחלטתו לתקנה 10(2) ולא פירט מדוע לטעמו המקרה של העותר, על נסיבותיו המיוחדות, אינו נכנס לגדר סיבה מיוחדת בהתאם לתקנה 10(2) לתקנות אשר הותקנו לשם הסדרת סמכות הממונה למתן אישור להיעדרות מן השירות מטעמים חריגים ומיוחדים. נסיבותיו של העותר לא נשקלו בהתאם לנדרש ולא ניתן משקל ראוי למכלול הנתונים בעניינו, לרבות התנהלות העותר בכל משך ניהול ההליך הפלילי. לא נשקלו ע"י הגורם המנהלי המחליט שיקולי שיקום. בנסיבות אלו, ובמקרה חריג זה, סבור אני כי יש מקום להתערב בהחלטת המשיב ולהיעתר לעתירה.

יוער כי מאחר ושב"ס דחה את הבקשה לצאת לחתונה לא נשקלו, וממילא לא נקבעו, בטוחות להבטחת חזרתו לארץ. בנסיבות אלו אני מורה על הפקדת בטוחה כספית להבטחת חזרתו של העותר לארץ לשם השלמת ריצוי עבודות השירות.

בהתאם אני מורה כדלקמן:

העתירה להתיר הפסקה בריצוי עבודות שירות לתקופה של כ-10 ימים, שהם שישה ימי עבודות שירות (בשים לב לחג השבועות) ולאפשר יציאה של העותר מהארץ לצורך חתונתו מתקבלת.

העותר יהיה רשאי להפסקה בעבודות השירות ויציאה מהארץ לצורך חתונתו מיום 12.5.18 ועד ליום 21.5.18, זאת בכפוף להפקדת סכום של ₪ 20,000 בקופת בית המשפט המחוזי בחיפה, לצורך הבטחת חזרתו לארץ והמשך ביצוע עבודות השירות.

מאחר ומועד היציאה מהארץ נקבע ליום 12.5.18 לא מצאתי מקום לתת, במסגרת זו, החלטה על סעד של עיכוב ביצוע כפי שביקשה הפרקליטות. ראוי כי הפרקליטות תבחן עמדתה בנוגע להחלטתי זו בהקדם אפשרי. ככל שתחליט כי יש מקום למצות הליכי ערעור תעשה זה בדחיפות. זאת כדי לאפשר למצות הליך ערעור קודם למועד המיועד לחתונת העותר.

המזכירות תעביר עותק מפסק הדין בדחיפות לב"כ הצדדים.

ניתן היום, י' אייר תשע"ח, 25 אפריל 2018, בהעדר הצדדים.